

CAPÍTOL X. COMERÇ EXTERIOR AGRARI

1. EL COMERÇ EXTERIOR AGROALIMENTARI DE LA COMUNITAT VALENCIANA

Tradicionalment, l'economia valenciana s'ha destacat per la seua capacitat exportadora i la important orientació cap a l'activitat exterior de les seues empreses. L'any 2022, la Comunitat Valenciana va ser la quarta comunitat autònoma en vendes a l'exterior.

El valor de les exportacions i expedicions totals de la Comunitat Valenciana l'any 2022 va ascendir a 39.621,8 milions d'euros i el de les importacions a 39.298,7 milions, de manera que la taxa de cobertura es va situar en 100,8%, amb un descens de 7,8 punts sobre l'any 2021.

Els principals productes objecte de vendes a l'exterior van ser els productes hortofructícoles (19,1%), els automòbils (11,4%) i els productes ceràmics (11,3%) que van presentar aproximadament el 41,8 % del valor total de les exportacions.

En el cas de les importacions, en els primers llocs es van situar les compres de béns d'equip, les de productes químics, les d'alimentació, begudes i tabac i les de productes energètics.

En 2022, els productes agroalimentaris van constituir el 21,9% del total de les exportacions valencianes. La Comunitat Valenciana va ser la tercera comunitat autònoma en el rànquing d'exportació de productes agroalimentaris (12,5%), únicament superada per Catalunya (22,2%) i Andalusia (21,3%).

A continuació, s'analitza detalladament les dades del comerç exterior de la Comunitat Valenciana l'any 2022 obtingudes de la base de dades "DataComex" (<http://datacomex.comercio.es>). Aquesta base de dades és elaborada pel Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme a partir de les dades de comerç declarat subministrades per l'Agència Tributària (Departament de Duanes i Impostos Especials), a partir de:

- **Comerç intracomunitari**, té com a base la declaració estadística Intrastat, ja que des de 1993 no hi ha formalitats duaneres entre els països que integren la Unió Europea, s'ha establert l'obligació per part dels operadors econòmics, que superen el "Llindar d'exempció", de formalitzar la declaració estadística Intrastat. Des de 2015, l'Ordre HAP/50/2015, 21 gener (amb la redacció donada posteriorment, per l'Ordre HFP/36/2018, de 18 de gener), fixa el llindar d'exempció en 400.000 euros.
- **Comerç amb tercers països**, té com a base la declaració de despatx en Duana (DUA o document únic administratiu).

Cal matisar que els intercanvis entre la Comunitat Valenciana i altres regions espanyoles no estan recollits en el present text. En el flux comercial d'entrada, el criteri bàsic és el de país d'origen, tant si es tracta d'introduccions procedents de la Unió Europea com d'importacions de tercers països. En el flux comercial d'eixida, el criteri bàsic és el de país d'última destinació coneguda. El criteri aplicat per a la desagregació per comunitats autònomes i províncies és el de província d'origen/destinació de les mercaderies. És a dir, es considera la província on l'operació ha tingut l'origen o la destinació final, no la província on es presenta la declaració estadística de les operacions intracomunitàries.

El quadre 10.1 recull les dades globals més importants referents al comerç exterior de productes agroalimentaris de la Comunitat Valenciana en els anys 2021 i 2022.

A partir d'enguany s'introdueix una modificació en les dades, ja que s'inclou un nou epígraf denominat "resta de mercaderies" que recull les següents tarifes TARIC: 2401, 290543-290545, 3301, 330210, 3501-3505, 380910, 3823, 382460, 4101-4103, 4301, 5001-5003, 5101-5105, 5201-5203, 5301-5305. Tot això amb l'objectiu de fer coincidir les dades de l'ISAV amb els dossiers territorials que el Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació publica anualment de les comunitats autònomes.

Les exportacions de productes agroalimentaris de la Comunitat Valenciana van arribar als 8.680,4 milions d'euros en 2022 (dades provisionals en el moment d'elaborar aquest informe), davant dels 7.991,2 de 2021 (dades definitives).

Quant a les importacions agroalimentàries, aquestes van aconseguir un valor de 5.775,5 milions d'euros, la qual cosa suposa un augment del 23,2% respecte de l'any anterior.

La taxa de cobertura resultant del sector agroalimentari va ser del 150,3%, lleugerament inferior al nivell de cobertura de l'any anterior (170,5%) i superior tant a la taxa mitjana nacional per a aquests productes (125,6%) com a la cobertura del conjunt de sectors exportadors de la Comunitat Valenciana (100,8%).

A la Comunitat Valenciana destaca la importància dels productes d'origen vegetal, amb una taxa de cobertura en 2022 de 222,4%. Així, van destacar els forts nivells de cobertura del grup de les gomes, resines i d'altres (1.382,4%), dels llegums i hortalisses (549,9,4%), dels derivats de la molinaria (398,8%), de les fruites (327,1), i de les plantes i flors (211,4%).

Respecte de 2021, la taxa de cobertura dels productes d'origen vegetal va ser 59,3 punts inferior. Els principals descensos en la taxa de cobertura van correspondre al grup de derivats de la molinaria (-204,2 punts), fruites i escorces de cítrics (-84,1), llegums i hortalisses (-83,4), i plantes i flors (-46,5). Per contra, la taxa de cobertura del grup gomes i resines va augmentar 581,8 punts.

Respecte dels productes d'origen animal, la Comunitat Valenciana presenta una balança comercial clarament negativa, amb una taxa de cobertura del 67,9% en 2022.

Quant als productes transformats, la seua taxa de cobertura es va situar en el 118,8, la qual cosa suposa un augment de 5,8 punts respecte a 2021. Dins d'aquest grup, els preparats de vegetals són els que presenten major taxa de cobertura (271,2%).

El quadre 10.2 ofereix informació detallada de les exportacions agroalimentàries de la Comunitat Valenciana en els anys 2021 i 2022 per grups i subgrups.

El valor de les exportacions d'origen animal, amb un total de 844,7 milions d'euros va créixer un 16,4% respecte a l'any anterior. D'aquests 844,7 milions, un 78,0% es va destinar a països de la Unió Europea.

Dins d'aquest capítol exportador, el grup més representatiu va ser el de peixos, crustacis i mol·luscos que amb un valor de 348,9 milions d'euros va representar un 41,3% dels enviaments d'origen animal. Dins d'aquest grup, les exportacions de mol·luscos van ser les més importants (145,3 milions d'euros).

Pel que respecta a les exportacions d'origen vegetal, aquestes van aconseguir la xifra de 5.266,5 milions d'euros, molt similar al valor de l'exercici anterior.

Les fruites són els productes agroalimentaris valencians més exportats, i en 2022 van representar un 36,6% de les exportacions agroalimentàries amb un valor de 3.174,7 milions d'euros. El 81,4% d'aquests enviaments es va fer a països de la Unió Europea.

Quant als diferents capítols que conformen aquesta partida, els cítrics van tornar a situar-se en primer lloc en 2022, amb el 76,0% del valor dels enviaments de fruites i el 27,8% del total de les exportacions agroalimentàries. El valor de les exportacions cítriques en 2022 va arribar a 2.413,7 milions d'euros. Tenint en compte la importància dels cítrics dins de les exportacions agroalimentàries valencianes, el següent apartat d'aquest capítol es dedica a l'estudi detallat del comerç exterior cítricol.

Quant a les fruites no cítriques, les exportacions de 2022 (761,0 milions d'euros) van disminuir un 16,5% respecte de l'any anterior. Entre els principals productes destaquen l'ametlla (228,9 milions d'euros), la bresquilla (109,5 milions d'euros) i el caqui (107,3 milions d'euros).

El segon capítol més important dins de les exportacions vegetals és el de llegums i hortalisses, el valor dels quals va ascendir a 1.217,6 milions d'euros, un 0,7% menys que en 2021. Per ordre d'importància, les principals hortalisses exportades van ser: cebes i alls, pimentons i melons d'Alger.

En el conjunt de les exportacions d'origen vegetal de la Comunitat Valenciana, els altres productes van tindre un pes molt de menor. D'aquests, destaquen les vendes de gomes, resines i d'altres (356,4 milions d'euros), les de plantes i flors, que van arribar als 163,1 milions d'euros i les de derivats de la molineria (105,5 milions d'euros).

Finalment, les exportacions de productes transformats en 2022 van ascendir a 2.569,0 milions d'euros, un 22,7% més que l'exercici anterior.

Dins d'aquest grup, van destacar per la seua importància relativa, els preparats de vegetals, que van ascendir a 687,1 milions d'euros, amb un ascens respecte de l'any precedent del 18,7%.

Les begudes, alcohols i vinagres, amb un valor de 501,7 milions d'euros, es van incrementar un 6,9% respecte de l'any anterior.

D'altra banda, la major part de les exportacions de productes agroalimentaris valencians van tindre com a destinació la Unió Europea (67,8%).

El gràfic 10.1 mostra l'evolució dels productes agraris amb major volum d'exportació de la Comunitat Valenciana des de 2013 fins a 2022, d'acord amb el seu valor en euros corrents.

El quadre 10.3 mostra les importacions agroalimentàries de la Comunitat Valenciana en els anys 2021 i 2022. Igual que amb les exportacions, els productes agroalimentaris s'agrupen per codis TARIC (aranzel integrat de les comunitats europees). Dins de cada grup es comenten els productes més importats.

Les importacions de productes d'origen animal van aconseguir un valor de 1.244,9 milions d'euros, un 24,7% més que l'any anterior. El grup amb més pes va ser peixos, crustacis i mol·luscos amb 731,7 milions d'euros, i dins d'aquest grup les importacions de mol·luscos van representar el 44,6%.

En el grup de llet i derivats, ous i mel el valor de les importacions va aconseguir els 285,4 milions d'euros, xifra un 30,3% superior a la de 2021. Dins d'aquest grup destaquen les importacions de formatges (93,5 milions d'euros), el 94,6% procedents de la Unió Europea. En el grup de carn i despulles comestibles, el valor de les importacions va augmentar un 46,9% respecte a 2021.

Pel que fa a les importacions de productes d'origen vegetal, amb un valor de 2.368,6 milions d'euros, un 29,0% més que l'any anterior.

Les fruites van continuar sent la partida més rellevant de les importacions d'origen vegetal, principalment de països tercers, amb un valor total en 2022 de 970,4 milions d'euros, un 20,4% més que l'any anterior. Les importacions d'ametla són les més rellevants, i representen el 33,5% del total de fruites importades.

En el grup dels cereals, el valor de les importacions va augmentar un 46,5% respecte a 2021. Dins d'aquest grup, les importacions de blat van ser les que més es van incrementar.

En el capítol de llegums i hortalisses, el valor de les importacions va ser de 221,4 milions d'euros, va resultar un 14,4% superior a l'exercici 2021.

El valor de les importacions de productes transformats va créixer un 16,7% i es va situar en 2.162,1 milions d'euros. Les importacions de la partida més rellevant greixos, olis i ceres van aconseguir els 613,9 milions d'euros (un 28,4% del total de les importacions de productes transformats).

Del conjunt de les importacions d'agroalimentaris, un 39,0% va procedir de països de la Unió Europea i la resta de tercers països.

El gràfic 10.2 mostra l'evolució del comerç exterior agroalimentari de la Comunitat Valenciana entre els anys 2013 i 2022. En aquest període, el saldo del comerç agroalimentari valencià sempre ha sigut

positiu, amb una clara superioritat de les exportacions sobre les importacions. S'hi aprecia, a més, la tendència creixent, tant de les importacions com de les exportacions.

El quadre 10.4 recull els principals països, tant proveïdors com importadors de productes agroalimentaris de la Comunitat Valenciana, el percentatge de participació de cadascun en el total de les transaccions i la variació respecte de l'exercici anterior.

Els principals països de destinació van continuar sent Alemanya, França, Itàlia, Portugal i els Països Baixos, que van representar el 52,6% del valor total dels productes agroalimentaris valencians exportats. Alemanya i França van ser els principals destins amb un valor de 1.527,4 i 1.421,2 milions d'euros, respectivament.

En relació amb l'exercici anterior, els majors increments percentuals de les compres a la Comunitat Valenciana van correspondre a Croàcia, Lituània, Emirats Àrabs, Portugal i Estat Units, mentre que Bielorússia, el Brasil i Xipre van ser les que més van reduir les seues adquisicions.

Respecte de les importacions, el principal proveïdor va ser els EUA, les vendes del qual, amb un valor de 486,2 milions d'euros, van representar el 8,4% del valor total dels productes agroalimentaris adquirits per la Comunitat Valenciana. A continuació, van seguir els Països Baixos (6,5%), França (6,1% del valor total) i Alemanya (5,9%).

En 2022, cal destacar l'augment, en termes absoluts, de les compres a la Xina, Lituània i els EUA, mentre es van reduir, sobretot, les procedents de Xipre, Letònia i Rússia.

Finalment, el quadre 10.5 mostra la participació del comerç exterior de productes agroalimentaris de la Comunitat Valenciana en el total d'Espanya. S'hi observa, que aquesta participació en 2022 va ser del 12,8% en el cas de les exportacions i del 10,7% per a les importacions. Va disminuir la participació de la Comunitat en les exportacions i en el importacions agroalimentàries nacionals, que en 2021 havien sigut del 13,2% i de l'11,3%, respectivament.

Centrant-nos en les exportacions, els productes amb major percentatge de participació en el conjunt nacional, per ordre d'importància, van ser: gomes i resines (40,5%), les fruites (amb una taxa de participació del 38,2%), i plantes i flors (27,1%).

En el cas de les importacions, els grups de productes amb major representació van ser: matèries que es poden trenar i altres productes agraris d'origen vegetal (40,5%), fruites (26,7%), i plantes i flors (22,0%).

Com a resum, es pot dir que l'any 2022 les exportacions de productes agroalimentaris de la Comunitat Valenciana es van xifrar en 8.680,4 milions d'euros (un 21,9% del total exportat per la nostra Comunitat). La Comunitat Valenciana va ser la tercera comunitat exportadora d'aquests productes amb un percentatge de participació del 12,5% del total d'Espanya. Les fruites van ser els productes agroalimentaris més exportats, amb 3.174,7 milions d'euros, en què destaquen particularment els cítrics, amb 2.413,7 milions d'euros. Alemanya va ser la principal destinació de les exportacions agroalimentàries de la Comunitat Valenciana, amb 1.527,4 milions d'euros (un 17,6% del total).